

Arkitekten som forsker

sbs rådgivning a/s - 21. februar 2014

TINA MARIA RODEN

Cand.arch, PhD Fellow

The Royal Danish Academy of Fine Arts
Schools of Architecture, Design and Conservation
Institute of Planning (CBP)

HVAD ER EN PHD?

- **En ph.d. er en (3 årig) forskeruddannelse efter endt kandidatgrad**
- **At forske er at dykke ned i sit fagområde og forsøge at finde nye aspekter eller opdage nye sammenhænge, som kan bruges i en videreudvikling inden for fagområdet.**
- **Man kan forske inden for alle de videnskabelige områder. I nogle ledige ph.d.-stillinger er emnet for forskningsprojektet fastlagt på forhånd. I andre har du mulighed for selv at bestemme emnet, når du formulerer din ansøgning.**
- **Som ph.d.-studerende skal du være tilknyttet et universitet eller en anden højere uddannelsesinstitution, men du kan også samtidig være tilknyttet en virksomhed (erhvervs-ph.d.).**

ARKITEKTEN SOM VIDENSKABSMAND

OVERORDNET:

*Undersøge og udvikle arkitekturens praksis -
eller “kunstnerisk udviklingsarbejde”*

**BYGNINGSKUNST / KULTUR / TEKNOLOGI /
LANDSKAB / BYPLANLÆGNING**

EKSEMPLER:

Nye metoder og teknikker indenfor byggeriet

Nye materialer

Bæredygtighed og energioptimering

IT og arkitektur

Sundhed og motion

.... og meget meget meget mere ...

LANDSKABETS NYE ROLLE I BYUDVIKLINGEN

Forståelsen af landskabets rolle i byudviklingen er et område i dynamisk udvikling.

Den måde vi som planlæggere/arkitekter betragter og arbejder med forholdet ml. bebygget og ubebygget er under forandring.

Landskabsarkitekter trænger sig ind på byplanlæggerens domæne.

F.eks.: Søndermarken (Vejle), "City in Between" (Aalborg), Ydre Østerbro (Nykøbing F), m.fl.

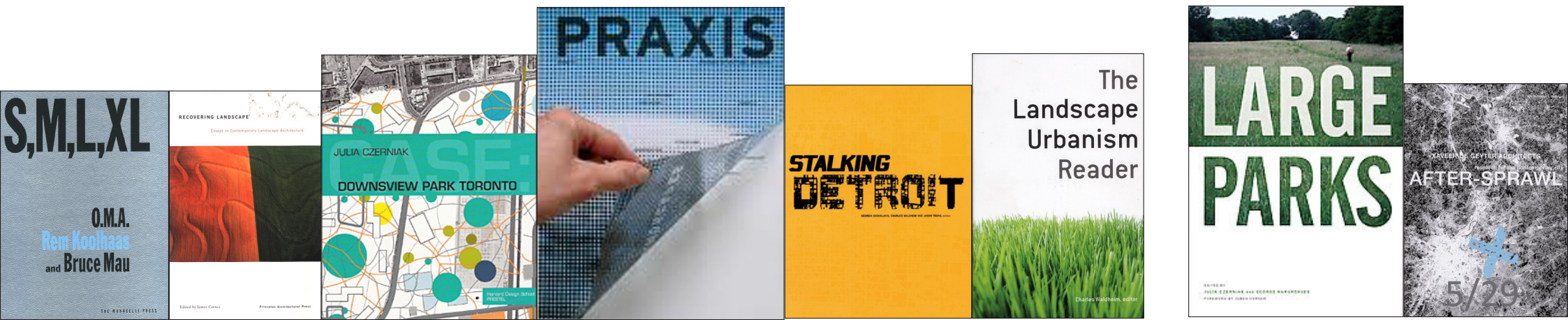
FOKUS FOR FORSKNINGSPROJEKT

Nyt (akademisk) planlægningsbegreb

Landscape Urbanism

Ved denne form for planlægning skifter det bebyggede og ubebyggede rolle. Landskabet opfattes som basis og det bebyggede er ikke længere nødvendigvis det strukturerende.

Landskabsurbanisme er en byplanlægningsmetode, der henter hjælp i landskabsarkitekturteori- og metode

LANDSKABSURBANISME I TEORIEN

Landskabsurbanisme indeholder en kritik af især modernismens arkitektur og planlægnings utilstrækkelighed til at skabe sammenhængende, kompetente og overbevisende forklaringer på de nutidige urbane betingelser.

Landskabsurbanisme betragtes som en økologisk planlægningsmetode. Byen bliver i stand til at absorbere forandringer uden at blive ødelagt.

**Landskabsurbanisme indebærer, at den traditionelle alliance mellem arkitektur, urban design og byudvikling udvides med kendskab til økologiske systemer
f.eks. vand, vind, kredsløb, sundhed, bæredygtighed osv.**

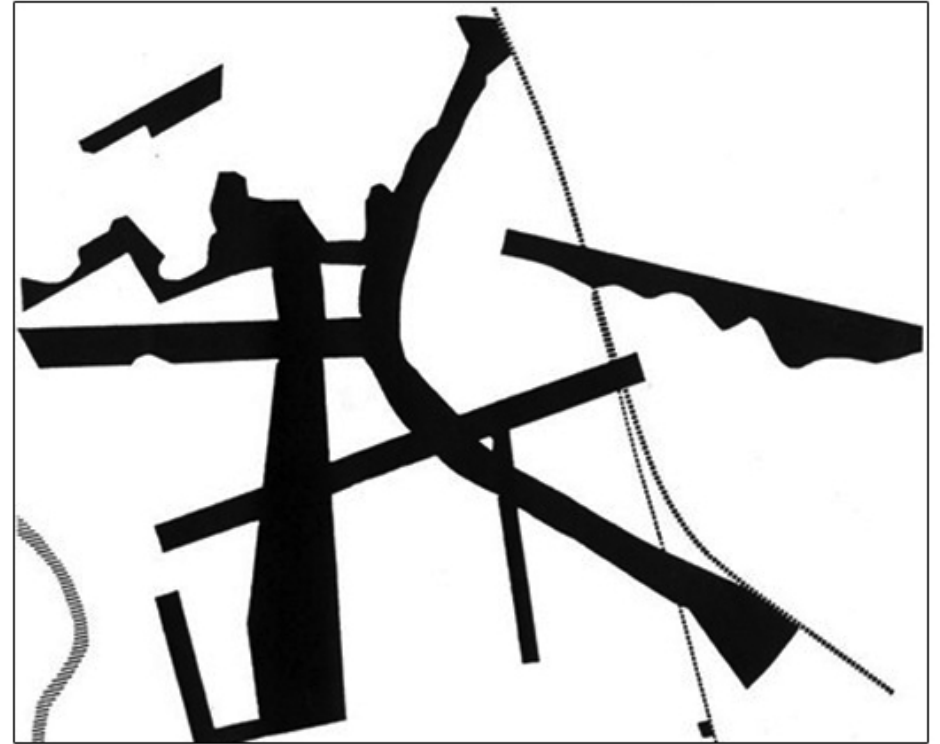
LANDSKABSURBANISME

Den traditionelle opfattelse af den klassiske by med deling mellem det historiske centrum, gader, torve, parker, forstæder osv. har udlevet sin tid.

Landskabet får en nyopdaget relevans - ikke som pittoresk baggrund for bebyggelse - men som en medspillende kraft, der er med til at forme byerne.

Landskabsurbanisme dækker over “voids” (intentionelle tomrum) i storbyen, grønne byer med landskab på tage, vindrum og byrum med f.eks. stormflodbassiner og omdannelse af funktionsudtømte industriområder.

OMA (1987).

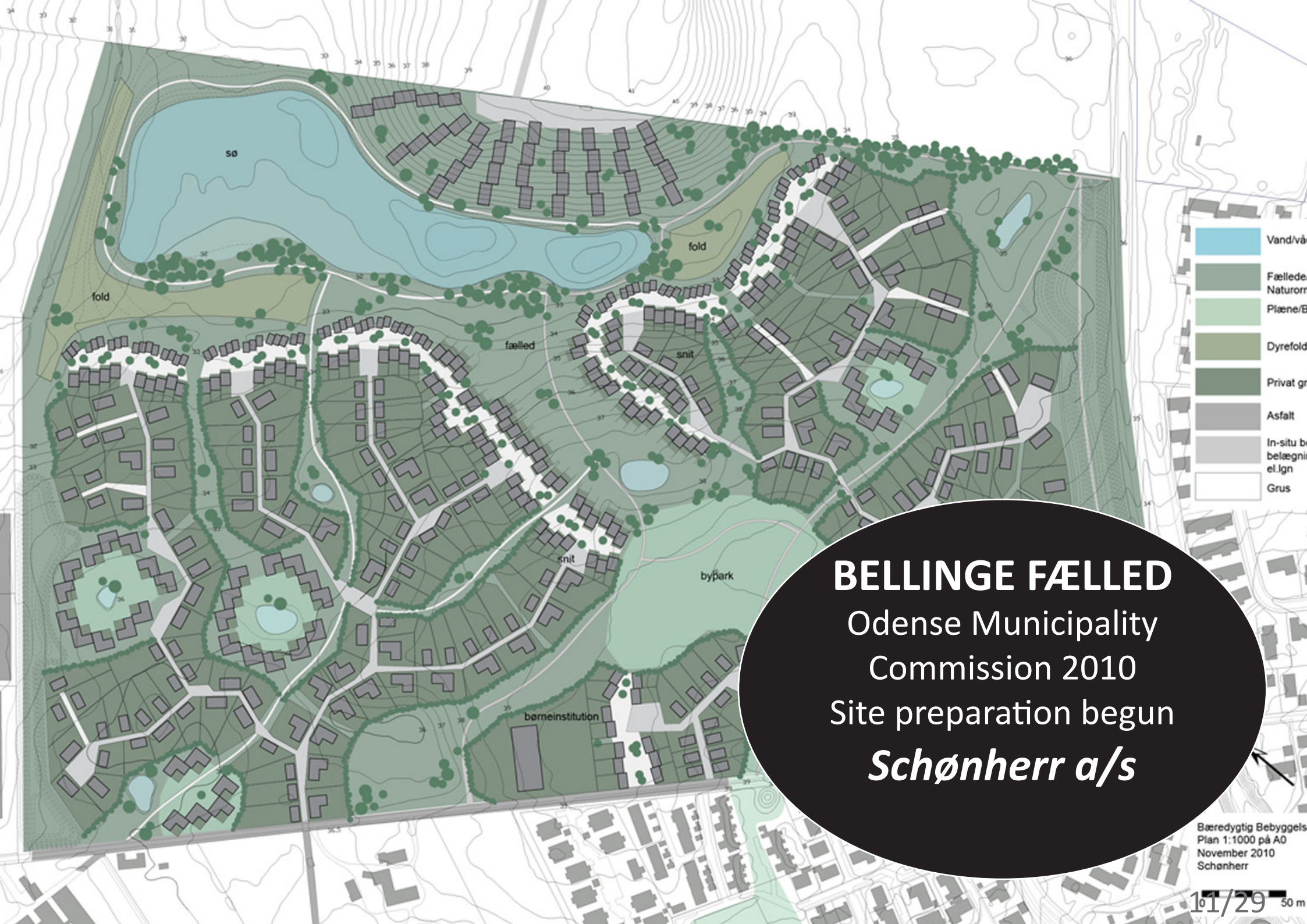
OMA's entry for the Melun-Senart competition clarifies the essence of 'clearing'. The landscape is defined as a unifying backdrop, and the 'Chinese drawing' underlying Melun-Senart's open spaces (voids) will ultimately determine the specific character of the area (Smets, 2002, pp. 96-97)

HVORDAN IMPLEMENTERES DETTE I PRAKSIS?

METODER / REDSKABER / REALISTISK

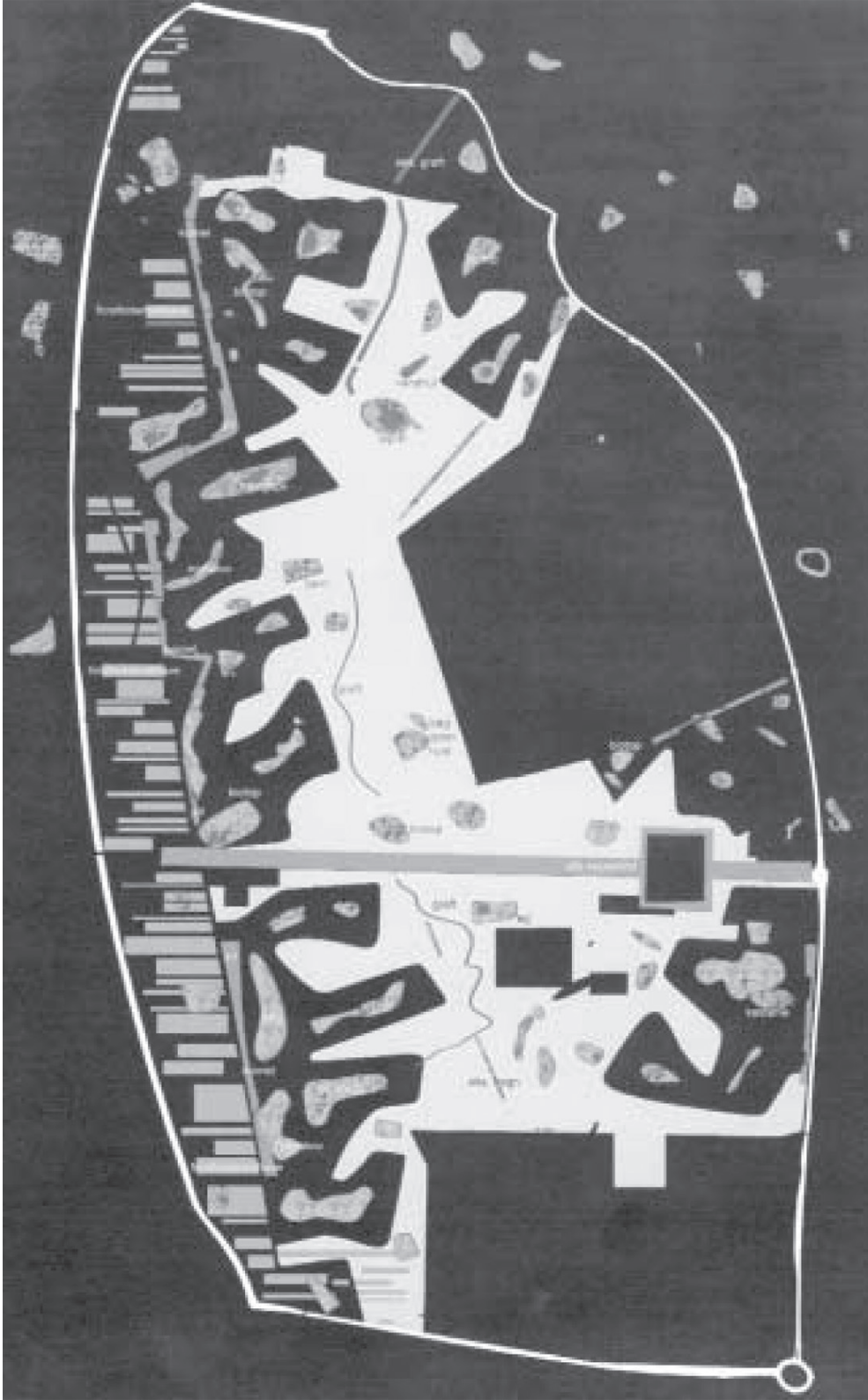
WHAT

The project explores the duality between landscape urbanism as an academic discourse (theory) versus landscape urbanism as a concrete practice (concept) by identifying and discussing the potentials and problems of practicing landscape urbanism in DENMARK.

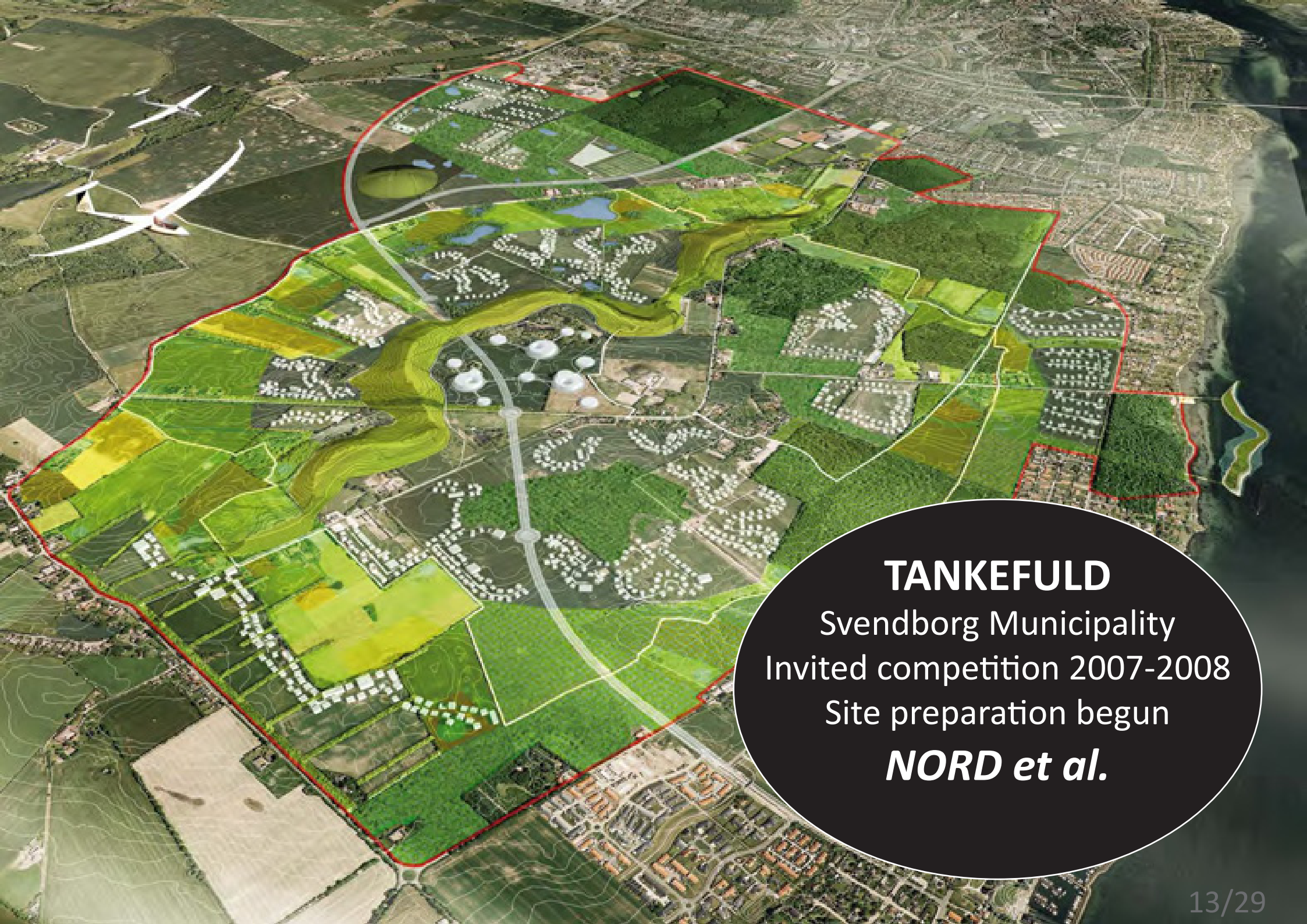

BELLINGE FÆLLED
Odense Municipality
Commission 2010
Site preparation begun
Schønherr a/s

Bæredygtig Bebyggelse
Plan 1:1000 på A0
November 2010
Schønherr

ULLERØDBYEN
Hillerød Municipality
Invited competition 2002-2003
Partly realised
SLA

TANKEFULD

Svendborg Municipality
Invited competition 2007-2008

Site preparation begun

NORD et al.

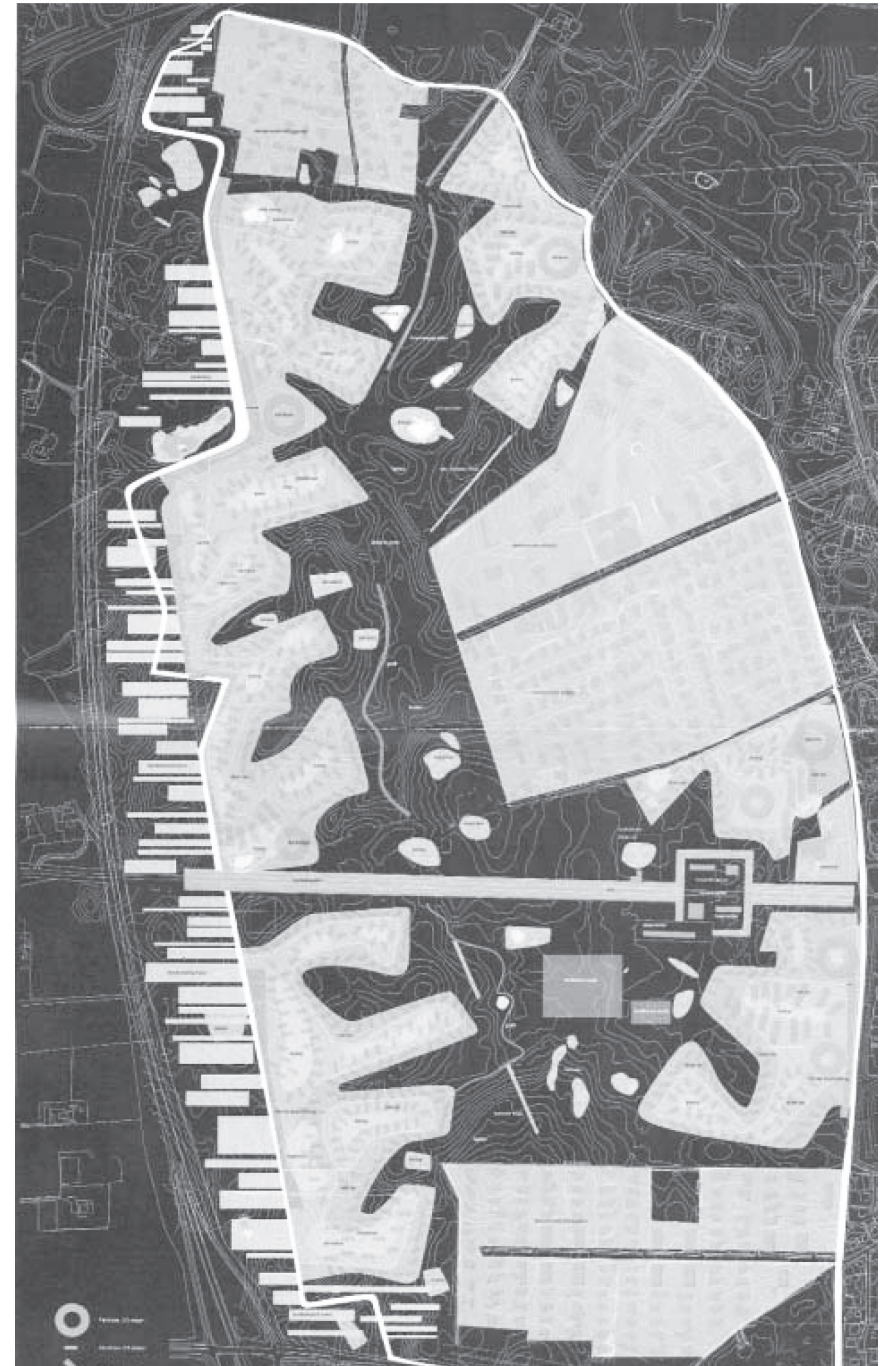
Godthåb

Svenstrup

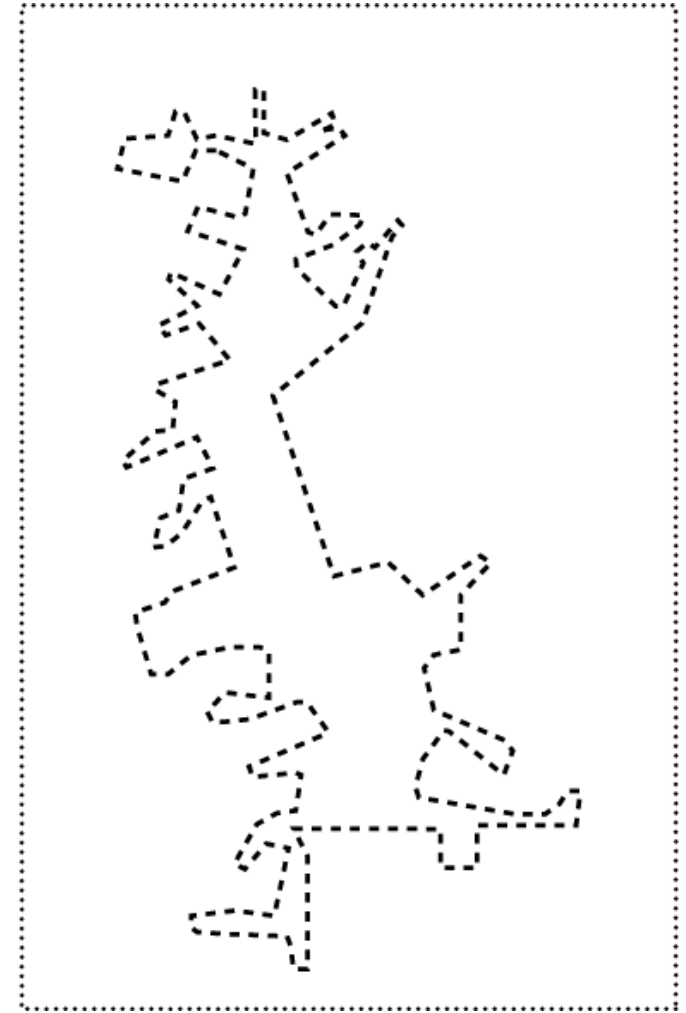
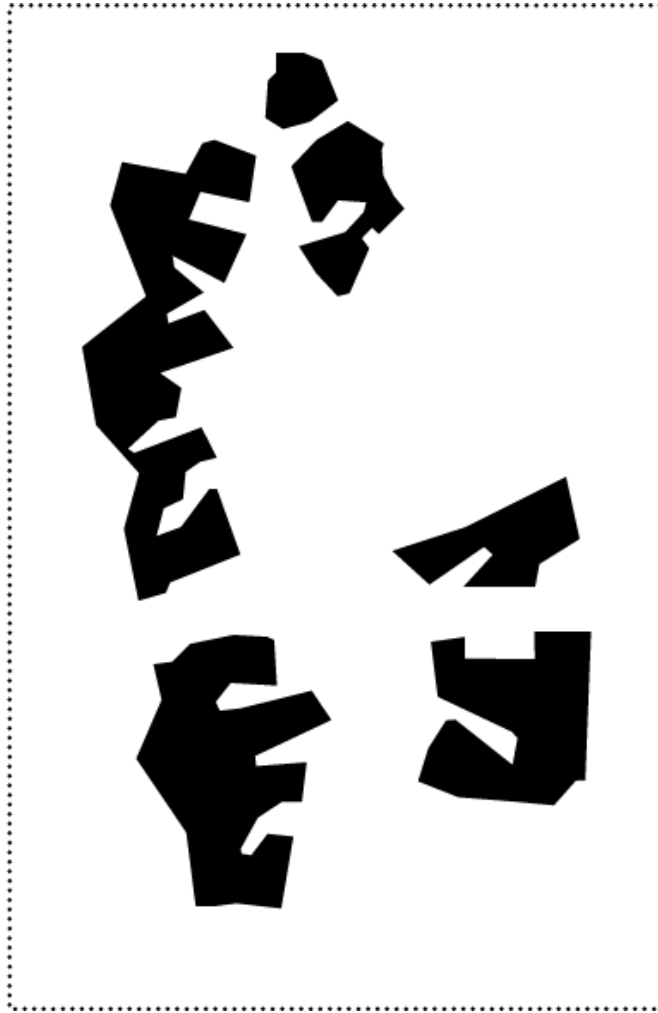
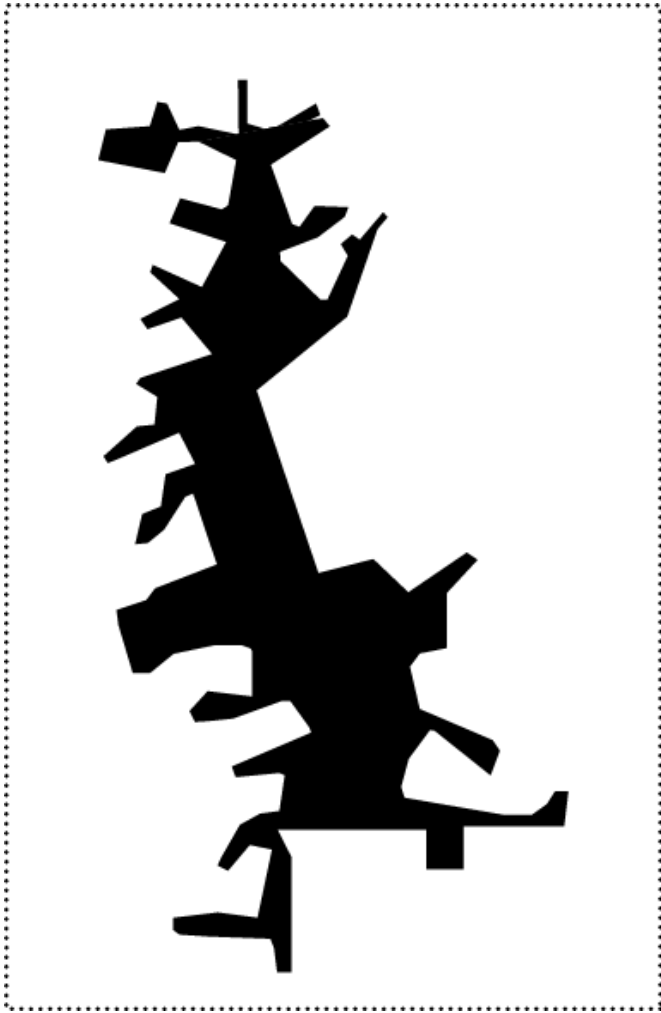
Højbrovej

SVENSTRUP SYD
Aalborg Municipality
Commission 2012-2013
In process (municipal plan 2013)
ENGarkitekter

Landskabsarkitekten som byplanlægger...
... er det så en landskabsurbanist?

Ullerødbyen: Landscapes and structure plan. By SLA (DAL's Competition Secretariat (ed.), 2003, pp. 6-7

Ullerødbyen. Unbuilt (left). Built (middle). Contact surface (right). The meeting between built and unbuilt dictates the design and dynamic of the proposed plan for Ullerødbyen. Organisational, the built and the unbuilt are equalised; the built and the unbuilt weave untroubled together and appear as equal design elements. The spatial contrast between open and built, between green and grey, appears to generate the dynamic of the area.

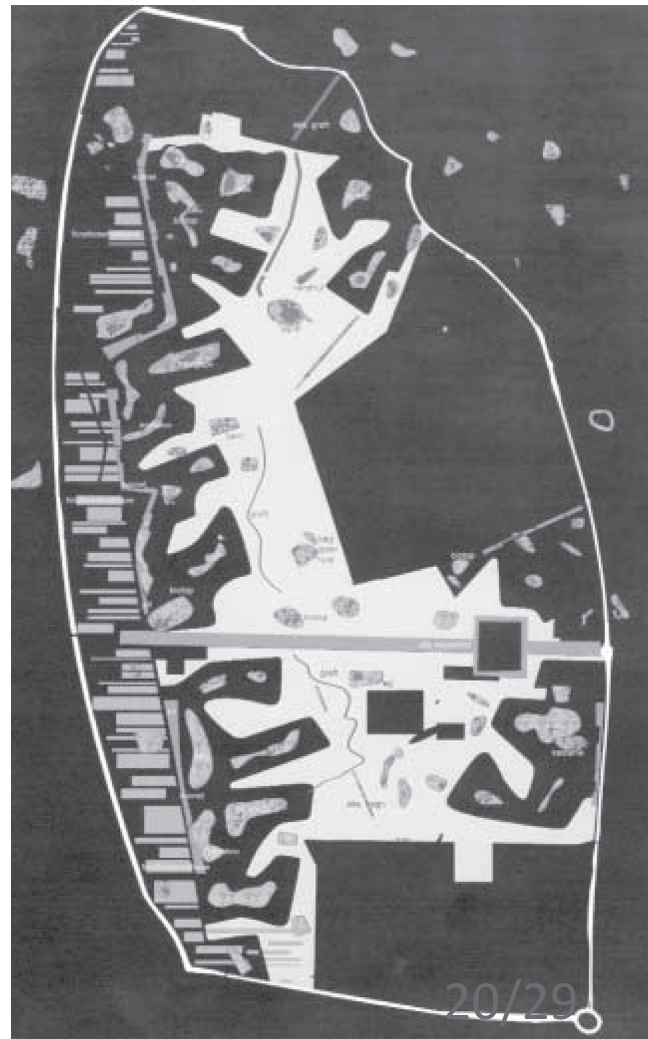
Andersson (2013):

‘What is interesting in this is that it is not a “design manual”. It is a “quality program”. A design manual describes what to do in order to obtain a certain [architectural] expression. [...] My idea of making a quality program is that we care not so much about what it is going to look like. We care about which values you create when you do certain things. So, we would like to control the actions that everyone should do in the area in order to optimize the qualities that everyone would like to have in an area [...]. As such, a program of how to create quality - and not a program for how to make designs’

Andersson (2013):

*'Focus has been the so-called **landscape urbanism** and many architecture firms have embraced it. What is interesting by landscape urbanism is that it is not interested in design. **It is a method to solve some technical problems.** It identifies that the city has various problems - including pollution - and **nature possesses a way** to handle this problem. Therefore, extremely many landscape urbanism projects are about how to get plant material into the city. Here, it is the idea **to regenerate the city** in a more positive and better way [...] We formulate **process urbanism** in opposition to **landscape urbanism** because we are now starting to take an interest in design [...] We realize that while doing landscape urbanism or organic planning or whatever name you use, then **it is essential to have a design profile** [...] Process urbanism is about how to **design processes** and how to consciously work towards an expression that can **generate a new value** in the city. On the one hand a **utility value** (that is landscape urbanism) on the other hand an **amenity value**. This amenity is not accidental - it should be designed. So, **process urbanism is about adding value and provide amenity.** Here, amenity is to be understood as both something that "we" think is great when we walk around in the city and **enriches** us in **our daily lives**, and something that enriches the people, who have a financial interest in the area.'*

From sales/promotional material (Odense Kommune, n.d.)

‘Bellinge Fælled bliver Odenses nye bæredygtige bydel. Her går mennesker, fællesskaber, miljø, natur og det gode liv hånd i hånd. Idéen med Bellinge Fælled er at skabe sunde, moderne rammer ved hjælp af nytænkende løsninger og udvalgte bæredygtighedsprincipper.’

En bæredygtig bydel

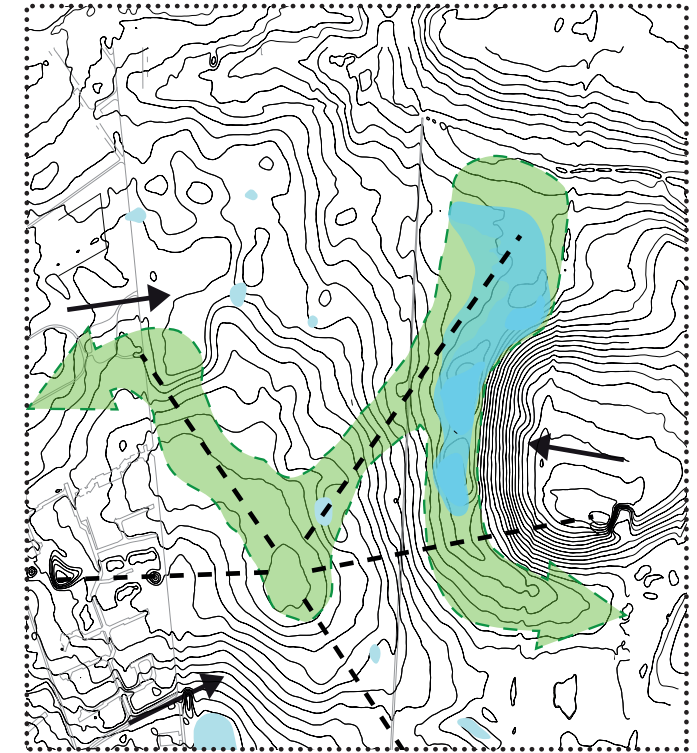
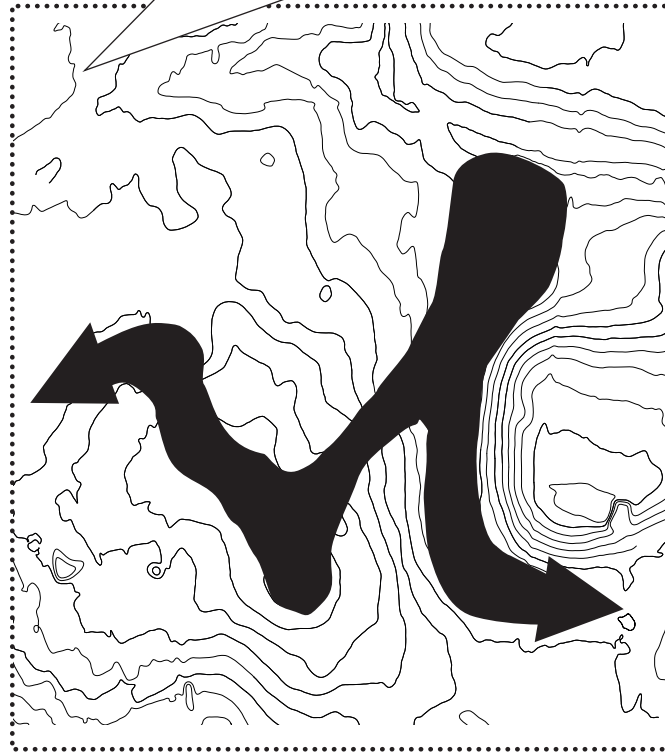

Bellinge Fælled structure plan by Schønherr a/s. In Odense Kommune & Schønherr a/s (2010, p. 9)

Bæredygtig B
 Plan 1:1000 p
 November 20
 Schønherr

Jensen (2013):

*'[The entire plan] is so dependent on the landscape.
The landscape has imposed the structure [...]*

Bellinge Fælled. Built vs. unbuilt (left). Terrain dynamic (middle). The unbuilt and the terrain define the overall structure of the plan. The green/blue areas, rises and hollows, draw the visual profile of the area (right).

Landskabsarkitekter tænker i helheder...

... ikke landskabsurbanisme...

Nina Jensen (Schønherr a/s):

'[...] når vi har været med på konkurrencer, hvor det er bygningsarkitekter, der laver helhedsplaner, der kommer vi så ind som underrådgivere. Så laver vi noget grønt.. "et eller andet sjovt", som jeg kalder det! Så på den måde, tror jeg, vi har en anden tilgang. At vi hele tiden tænker terræn osv. med ind. Det, tror jeg, er en stor forskel. Og så tror jeg, vi tænker mere i helheder og dermed også overvejer [f.eks. bæredygtighed fra starten]'

1. Form (de åbne rums konstituerende rolle)

“Efterkrigstidbyggeriet udgør som bekendt mere end halvdelen af den samlede bygningsmasse, og beslaglægger i arealmæssig henseende langt hovedparten af vores bymæssige områder. Den nye bys væsentligste konstituerende træk er dens mange åbne rum, der ikke kun bidrager til byens ‘ruralisering’, men også evner at skabe nye helheder ud af dét, vi ud fra en klassisk optik vil kalde for fragmenterede bebyggelser og bydannelse. Disse nye landskabelige ordner kan vi genfinde på forskellige skalatrin og potentielt også på en helt ny skala, der overgår de enkelte byenheder, og som formår at skabe enheder på et regionalt niveau”. (Braae, 2013, p. 4).

2. Proces (økologi/foranderlighed)

*“Landskabet er ikke et statisk, men yderst dynamisk fænomen, hvis processer i nutidig byudviklingstænkning er kommet til at spille mindst to, indbyrdes ret forskellige roller. Den ene knytter sig til byens uforudsigelige udvikling, hvor landskabets indlejrede dynamik gøres til billede på byens udvikling. Den anden knytter sig til en interesse for naturens processer i en bymæssig kontekst og dermed til bylandskabets ‘ecosystem services’ i miljømæssig forstand”.
(Ibid.)*

3. Praksis (forskelle/kultivering)

“Den tredje og sidste hovedfaktor finder vi i en byudviklingsmæssig interesse for de forskelle, der er udviklet i samspillet mellem et givet naturgrundlag og lokale kultiveringsformer. Forskelle, der spiller en stadig stigende rolle i den globale positioneringskamp. Forskelle vi både bygger os til og finder i landskabet. Denne tilgang bygger på en ny, faglig alliance mellem kulturarvsområdet og en landskabsarkitektfaglig praksis. Kulturarvsområdet har bevæget sig i retning af at betragte kulturarv som en kontekst-orienteret ressource snarere end enestående bevaringsobjekter. Den landskabsarkitektfaglige praksis arbejder med det kontekstuelle og afprøver gennem design mulige anvendelser af det foreliggende”. (Ibid.)

A photograph of a field of tall, vibrant green grass, likely a meadow or prairie, with a bright, clear sky in the background. The grass is in sharp focus in the foreground, creating a sense of depth and texture.

“Landscape urbanism – as a set of ideas and frameworks – lays new ground for design and urbanistic practices: performance-based, research-oriented, logistics-focused, networked. Here, the design practitioner is re-cast as urbanistic system-builder, whose interests now encompass the research, framing, design, and implementation of expansive new public works and civic infrastructures”.

ARBEJDSHYPOTESER

- *Landskabsurbanisme (teori) har ikke fodfæste blandt danske landskabsarkitekter.*
- *Landskabsurbanisme påvirker indirekte som så mange andre “ismer” før.*
- *Introduktionen af landskabsurbanisme i Danmark kan (måske) opfattes som en del af en generel reorientering indenfor byplanlægningen. Modsvaret til den generelle kritik af modernismens funktionsopdelte, ubæredygtige og ufleksible bebyggelsesstrukturer, der præger mange danske byer. Søgningen efter mere tidsvarende og bæredygtige modeller/metoder.*
- *Den nuværende diskurs, der omgiver landskabsurbanismen (teori), har været med til at beskrive og validere den fornyede interesse for at integrere naturlige processer og landskab som formgivende principper i byudviklingen.*
- *I denne sammenhæng er en af de primære kvaliteter ved landskabsurbanismen (teori) dens evne til at skabe debat og adressere den nuværende diskussion om, hvordan vi skal bygge/transformere vores byer i fremtiden.*